

De Westhoek: een reëel rekonversiegebied

Dr. E. Omeij, Stafmedewerker Westvlaams Economisch Studie bureau

1. Inleiding

In 1985 werd door het Westvlaams Economisch Studie bureau in opdracht van de GOM - West-Vlaanderen een studie uitgevoerd ter voorbereiding van een geïntegreerde aktie voor de Westhoek. Een geïntegreerd aktieprogramma is een nieuw instrument in het kader van de Europese regionale ontwikkelingspolitiek, en is gebaseerd op artikel 34 van de Verordening nr. 1787/84 van 19 juni 1984 inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Een geïntegreerd aktieprogramma bestaat uit een samenhangend geheel van openbare en partikuliere akties en investeringen, die gericht zijn op een beperkt geografisch gebied dat lijdt onder bijzonder ernstige problemen die de ontwikkeling van de betrokken regio kunnen schaden. Via het geïntegreerd aktieprogramma dragen de Europese Gemeenschap en de nationale, regionale en lokale overheden van de Lid-Staten op nauw gekoördineerde wijze bij tot de verwezenlijking van de projecten.

In Vlaanderen werden een drietal studies uitgevoerd ter voorbereiding van dergelijke geïntegreerde aktieprogramma's, met name voor de ontwikkelingsgebieden Westhoek, Limburg en Kempen. In deze bijdrage worden de krachtlijnen van het geïntegreerd aktieprogramma voor de Westhoek toegelicht. Vooreerst wordt evenwel ingegaan op de sociaal-ekonomische problematiek van de Westhoek, die precies de opmaak van het aktieprogramma noodzakelijk maakte en rechtvaardigt.

2. De sociaal-ekonomische problematiek van de Westhoek

De ontwikkelingsachterstand van de Westhoek komt kernachtig tot uiting in het lage welvaartsniveau van de streek. Het gemiddeld belastbaar inkomen per inwoner bereikte in 1983 in de Westhoek slechts 85% van het gemiddelde van België. In de rangorde van de 43 Belgische arrondissementen naar dalend gemiddeld belastbaar inkomen, neemt het arrondissement Diksmuide de voorlaatste plaats in en het arrondissement Ieper de 41ste plaats. Dank zij de kustgemeenten is het arrondissement Veurne iets beter gesitueerd (30ste plaats).

Het lage welvaartsniveau hangt onmiddellijk samen met het gebrek aan voldoende ekonomische onderbouw. De ekonomische ontwikkeling is in de Westhoek immers nooit op afdoende wijze op gang gekomen ingevolge een veelheid van op elkaar inspelende factoren. Essentieel hierbij was tot voor kort ongetwijfeld de geografische situering van het gebied. De Westhoek is immers op uitgesproken wijze een perifeer gelegen grensgebied, met alle nadelen vandien. De Rijks-

grens werd in het verleden door Frankrijk systematisch gehanteerd als instrument van ekonomische politiek. De protektionistische politiek van Frankrijk heeft de isolatie van de Westhoek ongetwijfeld aanzienlijk versterkt. De periferische ligging was er ook de oorzaak van dat de verkeerstechnische ontsluiting van de Westhoek — minimale voorwaarde voor ekonomische ontwikkeling — tot voor kort gebrekkig bleef.

De eerste tekenen van achterwege blijven in de algemene ontwikkeling waren reeds zichtbaar vóór de eeuwwisseling, toen onder meer belangrijke uitwijkingsoverschotten ontstonden. De erosie van het sociaal-ekonomisch leven werd aanzienlijk versneld door de katastrofale gevolgen van de eerste wereldoorlog: de Westhoek werd grotendeels vernield, vele bewoners zijn na de oorlog nooit meer teruggekeerd, en het weinige aan industrieel leven dat er geweest was, werd in het algemeen niet heropgebouwd.

In 1981 (volkstelling) lag het bevolkingscijfer in de Westhoek nog steeds 2% onder het niveau van 1910, terwijl in dezelfde periode de bevolking in de rest van West-Vlaanderen aangroeide met meer dan 40%. Met uitzondering van de periode van wederbevolking na de eerste wereldoorlog heeft de Westhoek steeds aanzienlijke vertreksaldi genoteerd.

Sinds 1947 verliest de Westhoek nagenoeg de totaliteit van zijn natuurlijk akkres door vertreksaldi en in de jaren 1971-80 was het verminderend vertrekoverschot bijna het dubbele van het sterk dalend natuurlijk akkres. Tijdens de jaren 1982-84 noteerde de Westhoek wel een vestigingsoverschot, dat echter uitsluitend te danken was aan de aantrekkingskracht van de kustgemeenten.

De permanente erosie van de bevolking is een cruciaal probleem in de Westhoek: de vertrekoverschotten zijn immers selektief naar leeftijd, en leiden tot een veroudering van de bevolking, uitholling van de volaktieve en prokreatieve bevolking, en afroming van hoger geschoolden. Deze ontwikkelingen vormen een ernstig gevaar voor de dynamiek van de Westhoek.

Dit systematisch vertrekoverschot uit de Westhoek hangt onmiddellijk samen met de te zwakke sociaal-ekonomische onderbouw. De Westhoek is verhoudingsgewijs sterk agrarisch gebleven. De industrie is er nog niet voldoende tot ontwikkeling gekomen, en derhalve evenmin het noodzakelijke draagvlak voor een aangepaste tertiaire sektor. Het ontbreken van voldoende werkgelegenheidsmogelijkheden buiten de primaire sektor (die regressief blijft) heeft geleid tot deze omvangrijke uitwijking en tot een sterke oriëntering op lange-afstandspendel en bovenmatige werkloosheid. Op deze arbeidsmarktaspekten wordt hierna meer in detail ingegaan.

De arbeidsmarkt in de Westhoek vertoont een permanent onevenwicht tussen vraag en aanbod. Sinds de tweede wereldoorlog bedraagt de werkgelegenheidscoëfficiënt, dit is het aantal arbeidsplaatsen per 100 beroepsactieven, er gemiddeld amper 75%. Deze achterstand inzake werkgelegenheid is in eerste instantie te situeren bij de mannen. Mede bepaald door de aanzienlijke vertrekoverschotten liep de mannelijke beroepsbevolking in aantal sterk terug, doch dit bracht op lange termijn geen wezenlijke verbetering op in de mannelijke werkgelegenheidscoëfficiënt. De werkgelegenheid voor mannen daalde in de naoorlogse periode immers met ongeveer 13%. Deze ongunstige evolutie hangt nauw samen met de sterke oriëntering op de regressieve landbouwsector en het feit dat industriëvestiging er onvoldoende is tot stand gekomen. Het verlies aan arbeidsplaatsen in land- en tuinbouw sinds 1947 betekende zowat 25% van de toen beschikbare werkgelegenheid voor mannen. De Westhoek lijdt derhalve sterk onder de dalende tewerkstelling in land- en tuinbouw. De problematiek in dit rekonversiegebied is dan ook anders, maar zeker niet minder groot dan in gebieden met een regressieve industriële onderbouw.

Ingevolge de ononderbroken toename van de arbeidsparticipatie nam de vrouwelijke beroepsbevolking daarentegen wel stelselmatig toe. De vrouwelijke werkgelegenheid groeide evenwel onvoldoende aan om deze toename op te vangen. Volgens vooruitberekeningen van het Westvlaams Economisch Studiebureau zal de actieve bevolking in de Westhoek in de periode 1985-90 aangroeien met ongeveer 3.700 personen, overwegend vrouwen. Zonder de creatie van bijkomende werkgelegenheid zal het aantal werkzoekenden — thans reeds

13.600 (1985) — er dan ook nog verder blijven toenemen.

Werkloosheid

Het permanent onevenwicht tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in de Westhoek uit zich in een hoge arbeidsmigratie en een hoge, structurele werkloosheid. Vooral de mannelijke werkloosheid heeft een zwaar sociaal-economisch impact.

In 1955 beliep het aantal mannelijke uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in de Westhoek 7,4% van de mannelijke beroepsbevolking, tegenover 4,5% in Overig West-Vlaanderen en slechts 2,9% in het Rijk. Tijdens de jaren zestig was er ook in de Westhoek een verbetering, maar het structurele karakter van de werkloosheid bleef een feit. In 1970, toen Vlaanderen het laagste werkloosheidsniveau bereikte sinds de oorlog, bedroeg de mannelijke werkloosheidsgraad in de Westhoek 2,2% tegenover 1,2% in Overig West-Vlaanderen, en 1,7% in het Rijk. Sinds 1974 is ook in de Westhoek de werkloosheid sterk toegenomen. In 1985 bedroeg het aantal mannelijke werkzoekenden er 12,8% van de mannelijke beroepsactieven, tegenover 9,8% in Overig West-Vlaanderen en 11,2% in Vlaanderen als geheel. Hierbij is vooral de situatie in het arrondissement Veurne bijzonder ongunstig.

Werkgelegenheidsstructuur

Thans is nog steeds 13% van de totale werkgelegenheid in de Westhoek gesitueerd in de primaire sector, tegenover gemiddeld 3,2% voor België. Hoewel deze sector inzake werkgelegenheid, zij het in sterk verminderde mate, regressief blijft, zal de land- en tuinbouw in de

Wat hier leeft, kan groot worden. Ook uw onderneming kan weldoordacht groeien. En dat hangt in de eerste plaats van u af. De Kredietbank

kan echter uw kansen op succes helpen vergroten. Met de complete KB-Bedrijfservice of met een deel ervan.

Wat hier leeft kan groot worden.

KB-Bedrijfservice

De KB-Managementservice ondersteunt u bij uw ondernemingsbeleid. De KB-Exportservice helpt u de buitenlandse markt te doorgronden en te veroveren.

De KB-Computerservice stelt u in staat het betalingsverkeer tussen u en uw klanten snel en efficiënt te laten verlopen. En u hoeft daarvoor niet volledig gecomputeriseerd te zijn. Eén van onze

vele tussenoplossingen is zeker op uw maat.

Hoe u aan de nodige financiering komt voor uw investeringen, korte of lange termijnekrediet voor uw activiteiten, dat vindt u in de KB-Financierings-service.

Wenst u over de KB-Bedrijfservice meer te weten, neem dan snel contact op met één van onze kantoordirecteurs.

Beter bij de bank van hier

WIJ ZIJN WESTVLAAMS

Als jong Westvlaams reclamebureau worden wij dagelijks gekonfronteerd met een drietal taaie, maar verkeerde denkbeelden. In West-Vlaanderen stelt men al te dikwijls:

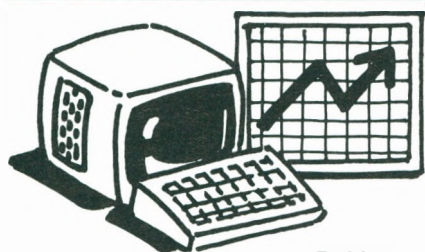
Dat een reclamebureau, in onze provincie, per definitie een obskuur éénmansbedrijfje is. Dat een reclamebureau een dure aangelegenheid is. Dat je een full-service bureau enkel in Brussel kan vinden. Uit onderstaande foto mag blijken dat wij in elk geval geen éénmansbedrijfje zijn!

Wie ons een voorstel laat uitwerken zal zien dat een degelijke service best betaalbaar kan zijn. En tenslotte, wie naastliggende pagina overloopt zal kunnen vaststellen dat je heus niet naar Brussel moet om een full-service bureau te vinden.

EN KREATIEF

MARKETING

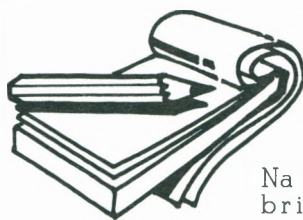
Reklame maken is een onderdeel van de totale marketingmix van ieder bedrijf. Daar waar nodig helpen wij een compleet marketingplan opstellen, maken wij het ontwerp van een marktstudie, en verzamelen wij alle gegevens die nodig zijn om onze reclame-uitingen de gewenste impact te geven.

ONTWERP

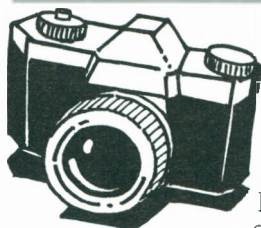
Onze ontwerpers zijn niet alleen gespecialiseerd in de lay-out van advertenties en brochures, ze hebben tevens de nodige ervaring om ook de design van uw produkten en verpakkingen te verzorgen.

COPYWRITING

Na een korte briefing en/of uitgebreid interview met de klant, zetten onze copywriters een pasklare tekst op papier. Vertalen uit en naar het Frans en Engels gebeurt door eigen mensen, voor de andere talen doen wij een beroep op gespecialiseerde externe medewerkers.

FOTOGRAFIE

Voor de meest uiteenlopende opdrachten hebben wij een kleine, maar degelijke fotostudio ingericht. Onze industriële fotograaf brengt uw produkten langs hun beste zijde in beeld. Grotere opdrachten worden toevertrouwd aan meer gespecialiseerde studio's.

PRODUKTIE

Voor de productie van onze verschillende uitgaven beschikken wij over de meest geavanceerde fotoset-apparatuur. Wij zijn geen drukkers, maar onze produktieafdeling levert wel volledig afgewerkte drukklare dokumenten en filmmontages. Wij werken samen met de drukkerijen die ons de hoogste kwaliteit leveren aan de beste prijzen.

UITGEVERIJ

Naast de verschillende dhtz-tijdschriften die wij in de beide landstalen op de markt brengen, realiseren wij ook tijdschriften in opdracht van derden. Wie overweegt met een eigen tijdschrift van start te gaan, of een produktgericht boek op de markt wil brengen, doet er goed aan eerst ons te contacteren.

full service naast de deur

Westhoek een reële betekenis blijven behouden en derhalve een belangrijke taak dienen te vervullen in het geheel van de ontwikkeling van de streek. Hiertoe lijken reële mogelijkheden voorhanden te zijn, met name vooral in de groenteteelt. De agro-industrie kan hierop inspelen.

Industriëvestiging komt zoals gezegd relatief weinig voor in de Westhoek. Per 100 beroepsaktieven zijn er slechts 17 industriële arbeidsplaatsen, tegenover 29 in Overig West-Vlaanderen. De industriële structuur is bovendien zeer kwetsbaar. Er is een duidelijk tekort aan diversifikatie, het aandeel van de sectoren met geringe of geen groeikansen, met relatief veel vrouwelijke en relatief weinig geschoolde arbeidskrachten is te groot. De industriële onderbouw in de Westhoek dient dan ook te worden uitgebreid en versterkt.

Per 100 beroepsaktieven zijn er in de Westhoek tenslotte 39 arbeidsplaatsen in de tertiaire sektor, tegenover 53 in het Rijk. De tewerkstelling in de tertiaire sektor is ook na 1974 verder gestegen in de Westhoek, wat onder meer is toe te schrijven aan de toeristische sektor. Voor deze laatste zijn er ongetwijfeld nog verdere expansiemogelijkheden in de Westhoek. Ontplooiing van de tertiaire sektor is niet alleen noodzakelijk vanuit het tewerkstellingsperspektief, doch ook voor de verdere uitbouw van de verzorgingsstructuur. Het welvaartstekort in de Westhoek leidt immers algemeen tot een onvoldoende uitbouw van handel en dienstverlening en in de landelijke gemeenten is er een echte erosie ontstaan van het weinige dat er aanwezig was. Tal van deelgemeenten en gehuchten liggen in een vacuüm ten aanzien van de bestaande verzorgende centra.

In het kort bestek van deze bijdrage is het uiteraard onmogelijk om de sociaal-ekonomische problematiek van de Westhoek ten gronde te behandelen. Het voorgaande toont niettemin reeds duidelijk aan dat de Westhoek op heden nog alle tekenen van een achtergebleven streek vertoont. De Westhoek is een reëel rekonversiegebied, niet op grond van de behoefte tot omschakeling van oude industrie, maar op basis van de behoefte van overgang van een nog sterk agrarisch gebleven gebied met onvoldoende industriële onderbouw naar een gebied waar door industrialisering ook koopkracht ontstaat voor de uitbouw van een voldoende handels- en dienstensektor.

3. Het geïntegreerd aktieprogramma voor de Westhoek

Zoals in de voorgaande bijdrage reeds werd gesteld, kreeg het tweede vijfjarenplan voor de Westhoek (1969-73) ingevolge de ekonomische crisis geen formeel vervolg meer. In de periode 1975-84 werd ten gunste van de Westhoek wel een beroep gedaan op de diverse Europese, nationale en regionale steunmogelijkheden, doch hierbij ontbrak in wezen een specifiek integratiekader dat voor de noodzakelijke koördinatie instond. Dit laatste is thans opnieuw gerealiseerd via het geïntegreerd aktieprogramma dat door het Westvlaams Ekonomisch Studiebureau in studievorm werd voorbereid en momenteel wordt omgezet in een reëel programma. Geïntegreerde aktieprogramma's genieten in principe voorrang bij het beheer van de diverse Europese Fondsen, met als belangrijkste het EFRO (Europees Fonds

voor Regionale Ontwikkeling), het EOGFL (Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw) en het ESF (Europees Sociaal Fonds). De bijstand uit deze Fondsen is evenwel steeds beperkt tot een gedeelte van de financiële steun die door de nationale, regionale of lokale overheden wordt verstrekt. In diverse gevallen (EOGFL, ESF) is ook medefinanciering door de particuliere sektor vereist. Essentieel behelst het geïntegreerd aktieprogramma dan ook een gekoördineerde inzet van verschillende financiële instrumenten, waarbij uiteraard alle geledingen van de bevolking van de Westhoek hun aktieve medewerking en ondersteuning dienen te verlenen ten einde de beoogde welvaartsverbetering te realiseren.

De ontwikkelingsstrategie die in het geïntegreerd aktieprogramma voor de Westhoek wordt vooropgesteld heeft diverse aangrijpingspunten met het beleid dat in het verleden werd gevoerd via onder meer de twee vijfjarenplannen. Dit beleid heeft immers onbetwistbaar resultaten afgeworpen. De plannen hebben geleid tot een verbeterd vestigingsklimaat en hebben een einde gesteld aan het steeds breder worden van de welvaarts kloof, die weliswaar nog steeds omvangrijk blijft. De opties die toen werden genomen kunnen, mits de nodige bijsturing, intensivering en integratie, de basis blijven vormen voor het verder beleid. De mogelijkheden en ook de middelen zijn af te leiden uit de ontleding van de resultaten van deze voorbije akties en het projekereren van deze gegevens in de huidige kontekst van algemeen vertraagde ontwikkeling en van de noodzaak in eerste instantie terug te vallen op het eigen ontwikkelingspotentieel in de Westhoek. Zoals in het verleden vraagt industriëvestiging, als sektor waar koopkracht wordt gecreëerd, de grootste aandacht. Daarbij dient blijvend geopteerd te worden voor een vorm van regionale konzentratie en voor diversifikatie van aktiviteiten met grote aandacht voor de kleine en middelgrote onderneming. Hoewel inbreng van buiten uit noodzakelijk blijft, moet vooral het eigen ontwikkelingspotentieel armslag krijgen en door bepaalde vormen van begeleiding en ondersteuning gestimuleerd worden.

De hoofddoelstelling van het geïntegreerd aktieprogramma is uiteraard het verhogen van de welvaart en het welzijn van de bevolking in de Westhoek. Dit valt te konkretiseren in termen van voldoende tewerkstelling in kwantitatieve en kwalitatieve zin, een afdoende en goed bereikbare verzorgingsstructuur en een milieuvriendelijk leefklimaat.

Deze basiselementen grijpen sterk op elkaar in. De welvaart wordt in overwegende mate verdeeld via de arbeidsmarkt. Het behoud en de creatie van arbeidsplaatsen die een behoorlijk inkomen opleveren, is dan ook een noodzakelijke voorwaarde in het proces van welvaartscreatie. Het koopkrachtscheppend effekt dat hiervan uitgaat biedt ontplooiingsmogelijkheden voor de tertiaire sektor, in de betekenis van additionele tewerkstelling en in de zin van de uitbouw van een afdoende verzorgingsstructuur. Het aantrekkelijk maken en houden van het gehele leefklimaat is tenslotte niet alleen de algemene restriktie waarbinnen de ontwikkelingsstrategie dient te worden gevoerd, maar vormt evenzeer een hoofddoel op zichzelf, dat via specifieke akties dient nagestreefd te worden en op zijn beurt de algehele ontwikkeling van de Westhoek ondersteunt.

De aangrijpingspunten voor dit proces van welvaartscreatie worden in het geïntegreerd actieprogramma expliciet gesitueerd in de drie hoofdsectoren: primaire, secundaire en tertiaire sektor. Deze sectoren staan onderling in contact via diverse dwarsverbanden, en het geheel wordt ondersteund door een infrastructureel fundament in de ruimste zin van het woord (verkeerstechnisch, industriegronden, waterbeheersing, opleiding). De milieudoelstelling bepaalt tenslotte de randvoorwaarden. Konkreet omvat het geïntegreerd actieprogramma zes afzonderlijke ontwikkelingsstrategieën, die weliswaar zeer sterke relaties met elkaar hebben. Elk van deze strategieën wordt hierna in het kort behandeld. Voor een volledige en gedetailleerde bespreking kan verwezen worden naar de 'Studie ter voorbereiding van een geïntegreerde actie voor de Westhoek'¹.

Ontwikkelingsstrategie voor de primaire sektor

De evolutie op korte termijn in de primaire sektor is dermate dat het saldo van tewerkstellingscreatie en -vernietiging er negatief zal blijven. In het gunstigste geval, met name bij gevorderde ontwikkeling van de tuinbouw, kan een stabilisering of beperkte groei van het arbeidseffektief bereikt worden. De bijdrage tot de welvaartscreatie ligt hier dan ook niet zozeer in het creëren van additionele werkgelegenheid, doch in het verhogen van het arbeidsinkomen via het optimaliseren van de potenties in landbouw, tuinbouw en visserij.

Een belangrijk onderdeel in de ontwikkelingsstrategie voor de primaire sektor vormt de ontwikkeling van de tuinbouw, die het laatste decennium beduidend aan betekenis heeft gewonnen in West-Vlaanderen. Gewezen kan worden op een belangrijk dwarsverband met de secundaire sektor, met name via de agro-industrie.

De ontwikkelingsstrategie voor de primaire sektor is voorts in zeer belangrijke mate afhankelijk van infrastructurale werken op het vlak van waterbeheersing en waterbevoorrading.

Ontwikkelingsstrategie voor de secundaire sektor

Zoals gezegd dienen de fundamentele aangrijpingspunten voor de noodzakelijke rekonversie te worden gezocht in een industriële onderbouw die naar omvang en aard voldoende is om koopkrachtscheppend te fungeren en voor handel en diensten mogelijkheden te bieden tot ontplooiing.

Vooreerst dient daartoe het eigen ontwikkelingspotentieel te worden ontwikkeld, ondersteund en begeleid. Kreatieve mensen dienen vlugger tot het starten van een onderneming gebracht te worden door een aantal startbelemmeringen weg te nemen en de kans op mislukken dient tot een minimum herleid te worden door een betere begeleiding. Daarnaast dient uiteraard ook het bestaande bedrijfsleven ondersteund en begeleid te worden. Meer bepaald is er in de Westhoek nood aan een intensere begeleiding bij het uitvoeren van nieuwe investeringen, bij de introductie van nieuwe technologieën en bij het verkennen van en penetreren op nieuwe afzetgebieden, heel in het bijzonder voor wat de export betreft. Tenslotte zal de tewerkstellingscreatie hoe dan ook dienen te worden aangevuld via het verder aantrekken van bedrijven buiten de Westhoek. Ook hier dienen alle remmende factoren te worden vermeden en moet actief promotie worden gevoerd.

Voor de realisatie van deze doelstellingen zijn in het geïntegreerd actieprogramma diverse concrete initiatieven uitgewerkt:

(1) Facetten van West-Vlaanderen, nr. 26, WES, 1986.

veilig en voordelig sparen bij de NATIONALE KAS VOOR BEROEPSKREDIET

* Kasbons * Obligaties * Kapitalisatiebons * Kasbons met progressieve rentevoet

MET STAATSWAARBORG

FEDERALE KAS VOOR HET BEROEPSKREDIET cv

Koning Albertstraat 12 8500 KORTRIJK (056) 21 28 01 (5 lijnen)

de oprichting van een bedrijvencentrum te Ieper;
de uitbreiding, uitrusting en ontsluiting van bedrijventerreinen;

de oprichting van een bedrijventerreinenfonds ten einde de grondprijs van de industrieterreinen te drukken;
de uitbouw van een structuur voor investerings- en technologische bijstand, voor promotie van de investeringsmogelijkheden in de Westhoek, en voor de exportpromotie van de bedrijven;

een promotiekampanje ten gunste van de industrialisering van de Westhoek;

oprichting van een doorgangsgebouwencomplex;
beroepsopleiding en aanvullende bijscholing ten behoeve van de bestaande en nieuw op te richten bedrijven.

De totale kostprijs van deze aktiepunten bedraagt — exclusief beroepsopleiding en bijscholing — bijna 700 miljoen frank.

Ontwikkelingsstrategie voor de tertiaire sektor

De bijdrage van de tertiaire sektor tot de ontwikkeling van de Westhoek verloopt vooreerst via de uitbouw van een voldoende en goed bereikbare verzorgingsstructuur, en in de tweede plaats via de creatie van werkgelegenheid en koopkracht. Daarbij wordt in het geïntegreerd aktieprogramma vooral gedacht aan de toeristische sektor, die in de Westhoek nog over heel wat mogelijkheden beschikt. Deze mogelijkheden vragen om volle benutting, met respect voor natuur en landschap.

Het geïntegreerd aktieprogramma voorziet dan ook initiatieven inzake algemene promotie van het toerisme in de Westhoek (onder meer een promotiefonds), inzake de uitbouw van het man-made rekreatief apparaat (onder meer de jachthaven van Nieuwpoort) en inzake de binding en aanvulling tussen de kustzone, het achterliggend poldergebied en de heuvelstreek op toeristisch vlak.

Ontwikkelingsstrategie voor infrastructuur (in ruime zin)

Een goede infrastructuurle onderbouw in ruime zin, dit is niet louter verkeerstechnisch doch tevens met inbegrip van huisvesting, waterbeheersing, waterbevoorrading, afvalverwerking en onderzoek- en opleidingsinfrastructuur, is een noodzakelijke voorwaarde voor een akkurate sociaal-ekonomische ontwikkeling. De bijdrage tot de welvaartscreatie is dan ook 'fundamenteel'. Het geïntegreerd aktieprogramma voorziet diverse konkrete taakstellingen, met sterke nadruk op waterbeheersing, waterwinning en afvalwaterzuivering en op het vlak van opleiding, bij- en omscholing.

Ontwikkelingsstrategie voor het milieu

Een gezond en aantrekkelijk leefmilieu bevordert uiteraard het algemeen welzijnsgevoel van de bewoners van het gebied. In de Westhoek, gekenmerkt door een relatief grote aanwezigheid van waardevolle landschappen en natuurgebieden, dienen deze elementen behouden te worden.

Dit betekent evenwel niet dat samengaan met ander bodemgebruik wordt uitgesloten. De akties die in de

overige ontwikkelingsstrategieën worden voorgesteld, geven normalerwijze geen aanleiding tot konfliktsituaties op dit vlak. Ze kaderen immers volkomen in het globale koncept van de thans geldende gewestplannen, vastgelegd bij Koninklijk Besluit. Aan de milieudoelstelling als randvoorwaarde wordt derhalve voldaan. Het geïntegreerd aktieprogramma stelt bovendien een aantal specifieke milieu-akties voorop inzake duinenbeheer en ekologisch waardevolle gebieden (Blankaartvijver, Kemmelberg, IJzermonding, ...).

Ontwikkelingsstrategie voor grensoverschrijdende samenwerking

Vermits tal van problemen in de Westhoek hun oorzaak onder meer vinden in de grensligging ten aanzien van Frankrijk, zal een grensoverschrijdende aanpak dan ook veelal noodzakelijk zijn. Tal van elementen vragen evenwel voorafgaandelijk nog verdere studie. Aandachtspunten zijn onder meer de voltooiing van de autoweg A18, de eventuele heropening voor reizigersverkeer van de spoorlijn Adinkerke-Duinkerke, de zuivering van diverse waterwegen, samenwerking inzake waterwinning, grensoverschrijdende akties inzake toerisme, enz.

Het geïntegreerd aktieprogramma voor de Westhoek heeft in principe betrekking op de periode 1986-1990. Voor de meeste aktiepunten kon reeds in de voorbereidende studie een vrij korrekte raming gemaakt worden van de investeringskost en het haalbare steunbedrag; voor andere aktiepunten was dit evenwel niet mogelijk. De ontwikkelingsstrategieën zijn bovendien dermate opgevat dat ze in de toekomst ruimte blijven bieden voor niet vermelde aktiepunten die ongetwijfeld nog zullen dienen te worden ingeschakeld. Zo zullen bijvoorbeeld de beroepsopleidingsbehoeften toenemen naarmate de ontwikkelingsstrategie sukses kent. De totale investeringskost van de voorstellen die thans reeds becijferd kunnen worden, bedraagt circa 3,2 miljard frank. Globaal wordt daarvoor op 1,3 miljard frank steun gerekend van het EFRO, op 163 miljoen frank van het EOGFL en op 136 miljoen frank van het ESF.

Alle voorstellen van het geïntegreerd aktieprogramma voor de Westhoek werden overgenomen in het 'Regionaal Ontwikkelingsprogramma Vlaanderen 1986-1990', dat vereist is als referentie voor het bekomen van EFRO-steun. De voorbereidende studie werd ingediend bij de EG in november 1985 en het Regionaal Ontwikkelingsprogramma in december 1985.

Midden 1986 werd door de EG-Kommissie een principieel akkoord gegeven betreffende de voorbereidende studie, met de vraag een overeenkomstig voorstel tot geïntegreerde aktie via het Vlaamse Gewest bij de EG te laten indienen. Dit laatste is inmiddels reeds gebeurd (30 juli 1986). In afwachting van de goedkeuring van de geïntegreerde aktie voor de Westhoek als totaalpakket, werden intussen reeds afzonderlijke dossiers voor goedkeuring in 1986 ingediend en andere voorbereid. Met de konkrete uitvoering van het aktieprogramma werd derhalve reeds een aanvang genomen. Gehoopt wordt dat binnen de voorziene periode alle vooropgestelde aktiepunten kunnen worden verwezenlijkt en dat aldus een definitieve doorbraak voor de Westhoek kan worden gerealiseerd.